

مقدمه :

سرطان بیماری است که سلولهای بدن را درگیر می کند . در حالت نرمال سلولهای بدن به طور منظم رشد می کنند و تقسیم می شوند و به بدن اجازه رشد و بهبود سریع زخم را می دهند. گاهی بعضی سلولها به طور غیر نرمال رشد می کنند و تشکیل یک غده یا توده را می دهند. تومورها یا خوش خیم هستند یا بدخیم. تومورهای بد خیم می توانند به نقاط دیگر بدن نیز منتقل شوند و آن اندامها را نیز درگیر کنند.

دهانه رحم سوراخ تنگی در پایین ترین قسمت رحم است که به مهبل یا واژن باز می شود که گاهی گردن رحم نیز نامیده می شود. رحم نیز جایی است که جنین در آن رشد می کند . دهانه رحم کارهای زیادی را انجام می دهد . اول اینکه باعث تولید ترشحاتی می شوند که مهبل را مرطوب و لیز می کند و موکوسی را تولید می کند که به حرکت اسپرم و ورود آن به رحم و در نتیجه بارداری کمک می کند. همچنین در صورت ایجاد حاملگی منجر به حفظ کودک در داخل رحم می شود. و در هنگام زایمان نیز باز می شود و باعث تولد کودک می شود. سرطان دهانه رحم یکی از شایعترین سرطانهای دستگاه تناسلی زنانه است که ۸۰ درصد این نوع سرطان در سنین ۳۵-۵۵ سلگی اتفاق می افتد.

علل و عوامل :

سرطان دهانه رحم به وسیله نوع ی عفونت به نام ویروس پاپیلوما (عامل زگیل) ایجاد می شود. در اغلب موارد سیستم ایمنی بدن این ویروس را ظرف ۲-۱ سال محدود می کند. اما در بعضی از زنان این عفونت ادامه می یابد و باعث تغییر در سلولهای دهانه رحم می شود و بعد از چند سال منجر به سرطان دهانه رحم می شود. زنان در معرض خطر شامل:

- عدم انجام به موقع و مرتب تست پاپ اسمیر . اکثر مبتلایان به این نوع سرطان در ۵ سال گذشته تست پاپ اسمیر انجام نداده اند.
- روابط جنسی در زنان در سنین پایین
- سیگار کشیدن
- مصرف قرصهای ضد بارداری یا استفاده از آی یو دی
- ابتلای بستگان درجه یک به ای بیماری باعث افزایش احتمال ابتلا در سایر افراد خانواده به میزان ۳-۲ برابر می شود.

- داشتن مقاربت با مردی که ختنه نشده است
- داشتن چندین شریک جنسی
- زنانی که شوهرانشان چندین شریک جنسی دارند
- ابتلاء به سایر بیماریهای مقاربتی مانند تبخال دستگاه تناسلی
- ضعف سیستم ایمنی مثل بیماریهایی که داروهای سرکوب کننده سیستم ایمنی مصرف می کنند یا به ایدز مبتلا هستند
- پایین بودن سطح اجتماعی - اقتصادی

علائم و نشانه ها :

بدخیمی دهانه رحم در مراحل ابتدائی بدون علامت است و معمولاً در پاپ اسمیر کشف می شود . به همین دلیل است که پاپ اسمیر برای همه برای خانها پس از شروع فعالیت جنسی توصیه می شود . وجود علائم بالینی زیر در یک خانم در سنین بارو ری می تواند هشدار دال بر مراحل پیشرفته سرطان دهانه رحم باشد.

- ✓ خونریزی نامنظم بین سیکلهای قاعدگی به صورت لکه بینی، تیشخ آغشته به خون، خونریزی خفیف و ظهور خون پس از ادرار کردن
- ✓ خونریزی بعد از نزدیکی و درد در خلال مقاربت
- ✓ درد لگنی و ترشح خونی بدبو
- ✓ کاهش وزن، کم خونی، ورم در اندامها
- ✓ آبکی شدن و افزایش ترشحات ناحیه تناسلی
- ✓ خونریزی تناسلی بعد از یائسگی
- ✓ طولانی شدن دوره های قاعدگی با خونریزی بیشتر

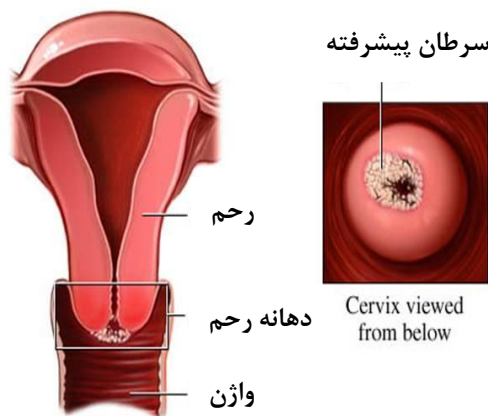
تشخیص :

معاینه لگن و پاپ اسمیر بهترین راه تشخیص هستند. پاپ اسمیر یک تست غربالگری است که تغییرات سلولی در ناحیه دهانه رحم را سریع تشخیص می دهد . این آزمایش به تشخیص بموقع و در نتیجه درمان مناسب و موفقیت آمیز سرطان دهانه رحم کمک می کند.

پاپ اسمیر یک تست ساده و سریعی است که ۳ سال بعد از شروع مقاربت جنسی کلیه خانمهایی که مقاربت جنسی دارند و یا رحم آنها برداشته نشده است به صورت مرتب هر سال بایستی انجام شود که قسمتی از ترشحات دهانه رحم (سلولهای دهانه رحم) برداشته شده و روی یک اسلاید شیشه ای کشیده می شود و مورد آزمایش قرار می گیرد. در صورتی که در سه سال متوالی نتیجه پاپ اسمیر طبیعی باشد ، توالی زمانی انجام پاپ اسمیر به هر سه سال یکبار تغییر می یابد . در صورتی که نتیجه پاپ اسمیر غیر طبیعی باشد پزشک ممکن است از وسیله مخصوصی به اسم کولپوسکوپ برای معاینه دقیق تر دهانه رحم استفاده کند (در صورت لزوم نمونه برداری انجام می شود).

مرکز آموزشی درمانی نمازی
واحد آموزش ضمن خدمت

سرطان دهانه رحم

تهیه و تنظیم:

پریسا جان قربان

کارشناس پرستاری

بازبینی: سمیه زهرایی فرد

کارشناس ارشد پرستاری

۱۳۹۱

• اگر خونریزی بعد از این زمان مجدد ایجاد شد به پزشک مراجعه شود.

• از بلند کردن اجسام، و رانندگی تا زمان دستور پزشک اجتناب کنید.

• عمل جراحی مانع انجام فعالیت جنسی نمی شود. شروع مجدد آنرا از پزشک خود سؤال کنید.

• ترشحات بد بوی واژن، خونریزی بسیار شدید از واژن، درد، التهاب و قرمزی در پا و بالا رفتن درجه حرارت باید گزارش داده شود.

• اگر تخمدانها برداشته شود دچار علائم یائسگی خواهید شد که شامل قطع قاعدگی و بروز حالت‌های گرگرفتگی می باشد لذا می بایست با دستور پزشک از داروهای هورمونی استفاده کنید.

• در صورت خشکی واژن یا مهبل می توانید از ژل استفاده کنید.

پیش آگهی:

در صورتی که تشخیص به موقع صورت گیرد و درمان آغاز شود، سرطان به خوبی قابل کنترل است اما در صورت عدم درمان، سرطان به نواحی اطراف مثل غدد لنفاوی و بافت های نزدیک به لگن منتشر می شود.

منابع:

- 1- Cervical cancer available on www.Nursingconsult.com, clinical reference system, 2008
- 2- American Cancer Society. Cancer Facts and Figures 2012. Atlanta, Ga
- 3- Sandra M. Manual nursing practice. (2010). 9th ed. Lippincott Williams & Wilkins

نکات مهم در انجام آزمایش پاپ اسمیر:

انجام پاپ اسمیر نباید حین قاعدگی باشد.

بهتر است این تست در فاصله روزهای ۱۲-۱۸ سیکل قاعدگی انجام شود.

حداقل ۴۸ ساعت قبل از انجام آزمایش پاپ اسمیر بیمار نباید از پمادهای واژینال استفاده کرده باشد. ۴۸ ساعت قبل از انجام آزمایش بایستی از نزدیکی کردن خودداری نماید.

مراحل سرطان دهانه رحم:

مرحله اول: سرطان فقط محدود به دهانه رحم است

مرحله دوم: رحم به قسمت‌های بالاتر دهانه رحم یعنی خود رحم منتقل شده است. اما از ناحیه لگن خارج نشده است.

مرحله سوم: سرطان به قسمت‌های پایین تر دهانه رحم یعنی دیواره لگن انتقال می یابد بنابراین باعث انسداد جریان ادرار می شود و عروق لنفاوی لگن را درگیر می کند.

مرحله چهارم: سرطان به اندام‌های دیگر داخل یا خارج لگن انتقال یافته است و مثانه، کبد، مقعد و ریه را درگیر می کند.

درمان:

سرطان رحم به کمک عمل جراحی، پرتو درمانی، شیمی درمانی و یا ترکیبی از این سه روش درمان شود. که بستگی به مرحله سرطان، اندازه و محل سرطان، سن و شرایط کلی بیمار دارد. در عمل جراحی کل رحم به همراه دهانه رحم برداشته می شود. بعد از عمل:

• در صورت بروز التهاب، قرمزی و ترشح از بخیه ها به پزشک مراجعه شود.

• ممکن است تا مدتی ترشحات خونی وجود داشته باشد.